

XITOIY UMUMTA'LIMIDA TEXNOLOGIYA FANINI O'ZIGA XOSLIGI

N.N.Utayeva

Nizomiy nomidagi TDPU o'qituvchisi

Annotasiya: Maqolada xitoy umumta'limida texnologiya fanini o'ziga xosligi haqida ma'lumotlar berilgan.

Аннотация: В статье приведены данные о особенностях преподавания технологии в общем образовании Китая.

Annotation: The article provides information about the uniqueness of the technology subject in general education in China.

Kalit so'zlar: xitoy ta'limi, texnologiya, ijodkor, kross-distsiplinar yondashuvlar, innovatsion metodlar, fan, texnika.

Ключевые слова: китайское образование, технология, креативность, кросс-дисциплинарные подходы, инновационные методы, наука, техника.

Keywords: Chinese education, technology, creativity, cross-disciplinary approaches, innovative methods, science, engineering.

Xitoy ta'lim tizimida texnologiya fanini o'qitishda asosiy e'tibor amaliyotga qaratiladi. O'quvchilarga nazariy bilimlar bilan birga, turli texnik qo'llanmalarni ishlab chiqish, yangi mahsulotlarni yaratishga va ularni amalga oshirishga yo'naltirilgan faoliyatlar ko'p amalga oshiriladi. Fanni o'qitishda ta'lim jarayonida texnologiyalarga yangiliklarni qo'shishga e'tibor qaratiladi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar va kompyuterlar bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga, robototexnika va sun'iy intellekt kabi zamonaviy texnologiyalardan foydalanishga alohida urg'u beriladi. Fanni o'qitishda xalqaro va milliy tajribalar birlashtirilgan. O'quv jarayonida loyihaga asoslangan ta'lim, kross-distsiplinar yondashuvlar, innovatsion metodlar va amaliyotlar qo'llaniladi. O'quvchilarga faqat nazariy bilimlar berilmaydi, balki ularning

amaliyotdagi ko'nikmalarini rivojlantirishga ham e'tibor qaratilgan. Innovatsion loyihalar va texnoparklar tashkil etish orqali o'quvchilarning ishlab chiqarish jarayonlaridagi amaliy tajribalari rivojlantiriladi.

Ijodiy izlanishlar davomida 2021-yilda tahrirlangan Xitoy umumta'lim maktablarining amaldagi milliy o'quv dasturi o'rganildi. Milliy o'quv dasturida Texnologiya fani ijodkorlik, muammolarni hal qilish va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish nazarda tutilgan. Fanning o'qitishda ilmiy va texnologik savodxonligini oshirishga, so'ngra o'quvchilarda amaliy amaliy ko'nikmalarni, loyihalash va loyihalash qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan. Ilmiy va texnologik vositalar va axborot tizimlarini yaratish, shuningdek, tadqiqot, ijodiy fikrlash, mantiqiy va operatsion fikrlash, tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish kabi yuqori darajadagi fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan.

Fanning maqsadi:

1. Fan va texnikaga oid asosiy bilim va ko'nikmalarni egallashi hamda tushuncha, munosabat va mehnat odatlarini shakllantirish.
2. Yaratish, loyihalash, tanqid qilish, mantiq va hisoblash kabi fikrlashni amalga oshirish uchun texnologik bilimlardan unumli foydalanish.
3. Muammolarni hal qilish va ehtiyojlarni qondirish uchun nazariya va amaliyotni birlashtirish.
4. Texnologiya sanoati va uning kelajakdagi rivojlanish tendensiyalarini tushunish.
5. Jinsdan qat'i nazar, ilmiy va texnologik tadqiqotlar va ishlanmalarga qiziqish uyg'otish va shug'ullanish.
6. Texnologiya va shaxslar, jamiyat, atrof-muhit va madaniyat o'rtasidagi o'zaro ta'sirni tushunish va amaliyot bilan bog'liq axloqiy masalalarni aks ettira olish.

Texnologiya fani majburiy ta'lim doirasida yoshlarning mehnatga bo'lgan munosabatini to'g'ri shakllantirish, ularning mehnatga oid qiymatlar va yaxshi odatlarni rivojlantirishga yo'naltirilgan. Mehnat loyihalari yordamida talabalar amaliy mehnat faoliyatida ishtirok etib, mehnat qilish ko'nikmalarini o'zlashtiradilar va mehnatga bo'lgan yondashuvlarini shakllantiradilar. Fan soatlari har bir sinfda haftasiga kamida 1

soat o'qitiladi. 1–2-sinflarda kundalik hayotdagi ish faoliyatlari asosiy ahamiyatga ega bo'ladi; 3–4-sinflarda ishlab chiqarish faoliyati va xizmat ko'rsatish faoliyati kengroq qamrab olinadi; 5–6-sinflarda esa hamma turdagi faoliyatlar qo'shiladi.

Xitoy umuta'limida Texnologiya fani quyidagi bo'lim va yo'nalishlarda o'qitiladi:

1. “Kunlik hayot faoliyatlari” bo'limi.
 - a) tozalash va gigiyena
 - b) tashkillashtirish va joylashtirish
 - c) ovqat tayyorlash va pazandalik
 - d) uy jihozlaridan foydalanish va texnik xizmat ko'rsatish
2. “Ishlab chiqarish faoliyatlari” bo'limi:
 - a) qishloq xo'jaligi ish faoliyati
 - b) an'anaviy hunarmandchilik
 - c) sanoat ishlab chiqarish faoliyati
 - d) yangi texnologiyalarni o'rganish va qo'llash
3. “Xizmat faoliyatlari” bo'limi:
 - a) zamonaviy xizmat ko'rsatish faoliyati
 - b) jamoat xizmatlari va volontyorlik.

Fan doirasida mashg'ulotlarda turli xil materiallar va mehnat asbob-uskunalaridan foydalanish talab etiladi. Ularning xavfsizligi va samaradorligiga e'tibor berish kerak. Xalqaro tajribadan foydalangan holda, o'quv dasturlari asosida mashg'ulotlarni rivojlantirish loyihalari tuziladi.

(1–2-sinflar)

1: “Kunlik hayot faoliyatlari” bo'limi. “Tozalik va gigiena” yo'nalishi:

Yo'nalish mazmuni: Oddiy tozalash ishlarini amalga oshirish kabi faoliyatlarni bajarish. O'quvchilarga shaxsiy gigiena va jamoat joylarini toza saqlash bo'yicha bilim berish, ularda tozalashga bo'lgan yondashuvni shakllantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan ko'nikmalar: Oddiy tozalash ko'nikmalarini shakllantirish orqali ularning mehnatga bo'lgan hissiyotlari va tozalikka intilishi rivojlantirish.

3: “Kunlik hayot faoliyatlari” bo‘limi. “Pazandachilik” yo‘nalishi:

Yo‘nalish mazmuni: Ovqat tayyorlash faoliyatlarida ishtirok etish, masalan, meva va sabzavotlarni yuvish, ho‘llagan holda qo‘llash, javdar yoki boshqa oson pishadigan mahsulotlardan foydalanish. Taom tayyorlashda turli asbob-uskunalarni qo‘llash.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan ko‘nikmalar: Taom tayyorlash jarayonida turli mahsulotlar bilan ishlash, kundalik turmushdagi taom va ichimliklarni to‘g‘ri tanlash ko‘nikmalarini shakllantirish.

4: “Ishlab chiqarish faoliyatlari” bo‘limi, “Qishloq xo‘jaligi ish faoliyati” yo‘nalishi:

Yo‘nalish mazmuni: Qishloq xo‘jaligi sharoitiga mos keladigan bir yoki ikki turdagi ekinlarni yetishtirish, masalan, sabzavotlar, yosh hayvonlar parvarishlash va boqish. Boshqa qishloq xo‘jaligi faoliyatlarida ishtirok etish orqali talabalarni hayvonlarga nisbatan hurmat va e‘tiborni shakllantirish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan ko‘nikmalar: Turli o‘simlik va hayvonlarni parvarishlashning ahamiyatini anglash, ularga e‘tibor va hurmat bilan munosabatda bo‘lish, hayvonlarni va o‘simliklarni parvarishlashga qiziqish uyg‘otish.

5: “Ishlab chiqarish faoliyatlari” bo‘limi, “An’anaviy hunarmandchilik” yo‘nalishi:

Yo‘nalish mazmuni: An’anaviy hunarmandchilik loyihalaridan bir-ikki turini tanlash, masalan, qog‘oz san’ati, gilam to‘qish, to‘quvchilik yoki tikish ishlari. Bunda turli xil materiallardan foydalanish va asbob-uskunalarni ishlatishni o‘rganish va hunarmandchilikning mazmun va estetikasiga bo‘lgan hurmatni uyg‘otish.

O‘quvchilarda shakllantiriladigan ko‘nikmalar: O‘z qo‘llari bilan an’anaviy mahsulotlarni yaratish, ijodiy fikrlash va ijobiy mehnat odatlarini shakllantirish. Mehnat jarayonidagi go‘zallikni qadrlash.

(3–4-sinflar)

1: Tozalash va gigiena

Mazmuni: Kundalik hayotda tozalash va gigienani saqlash bo'yicha asosiy bilimlarni egallash. Turli xil tozalash vositalaridan foydalanish, tozalash vositalarini to'g'ri qo'llash, chiqindilarni ajratish va ekologik xavfsizlikni ta'minlash.

Ko'nikmalar: Tozalash vositalarini to'g'ri qo'llash, gigienaga oid jarayonlarga mas'uliyat bilan yondashish. Tozalik va gigienani qadrlash, shu bilan birga jamoaviy ishlarda ishtirok etish orqali hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish.

2: Tartibga solish va yig'ishtirish

Mazmuni: O'quv xonalari va uydagi shkaf, kiyim-kechak va o'quv qurollarini tartibga solish, uy anjomlarini to'g'ri saqlash va ularni yo'qotmaslik. O'quvchilarda shaxsiy buyumlarga mas'uliyatli munosabat shakllantirish.

Ko'nikmalar: Joylarni tartibga solish usullarini bilish, turli buyumlarning o'rnini belgilash va ularni saqlashga mas'uliyat bilan yondashish. Buyumlarni saqlash va ularni ehtiyot qilish ko'nikmalarini rivojlantirish.

3: Pazandachilik

Mazmuni: Oson usullardan foydalanib ovqat tayyorlash jarayonida kesish, qovurish, qaynatish kabi vazifalarni bajarish. Masalan, osh yoki sho'rva tayyorlashda yog', tuz va boshqa qo'shimchalardan foydalanish. Ovqat tayyorlash jarayonida sanitariya va xavfsizlik qoidalariga rioya qilish.

Ko'nikmalar: Kesish, qovurish va qaynatish kabi asosiy ovqat tayyorlash jarayonlarini bajarish ko'nikmasini shakllantirish. O'quvchilarda ovqat tayyorlash jarayonida xavfsizlikka e'tibor berish, turli usullardan foydalanish qobiliyatini oshirish.

4: Maishiy jihozlardan foydalanish va ularni saqlash

Mazmuni: Kichik maishiy elektr asboblarini, masalan, mikser, changyutgich kabilarni to'g'ri ishlatish va ularga xizmat ko'rsatish. O'quvchilarni maishiy jihozlar va asbob-uskunalarining funksiyalarini tushunishga, ularni to'g'ri ishlatishga o'rgatish.

Ko'nikmalar: Asbob-uskunalarini to'g'ri ishlatish, xavfsizlikka e'tibor qaratish. O'quvchilarda asboblarga to'g'ri munosabat, ularni ehtiyot qilish va ulardan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish.

5: Qishloq xo'jaligi ish faoliyati

Mazmuni: Joylashuvga qarab 1–2 xil turdagi sabzavotlarni yetishtirish, masalan, piyoz, ismaloq yoki kartoshka kabi ekinlarni parvarishlash, yoki 1–2 xil hayvonlarni, masalan, tovuq yoki quyon kabi jonivorlarni parvarishlash. Sabzavot yetishtirish va hayvonlarni boqishning asosiy usullarini o‘rganish.

Ko‘nikmalar: Sabzavot yetishtirish va hayvonlarni boqishda asosiy qadamlarni bilish, xavfsizlikka e‘tibor berish, o‘simliklar va hayvonlarga hurmat bilan munosabatda bo‘lish. Boshqalar bilan jamoaviy mehnat qilish ko‘nikmasini shakllantirish.

6: An‘anaviy hunarmandchilik ishlari

Mazmuni: An‘anaviy hunarmandchilik loyihalaridan 1–2 xil turini tanlash, masalan, qog‘ozdan mahsulotlar tayyorlash, gilam to‘qish yoki matolar bilan ishlash. Talabalarni asosiy hunarmandchilik uslublari va asboblari bilan tanishtirish.

Ko‘nikmalar: An‘anaviy usullar bilan ishlash ko‘nikmasini shakllantirish, mehnatga hurmat bilan munosabatda bo‘lish, ijodiy yondoshuv va mehnatga qiziqishni oshirish.

7: Zamonaviy xizmat ko‘rsatish mehnati

Mazmuni: O‘quvchilarning yosh xususiyatlaridan kelib chiqib, zamonaviy xizmat ko‘rsatish sohalarida ishtirok etish imkoniyatini yaratish. Bu turli sohalarni o‘z ichiga oladi, masalan, savdo va marketing, transport va logistika, mehmonxona va restoran xizmati, axborot xizmatlari, bank va moliya sohasi, uy-joy va ijtimoiy himoya, tibbiyot va sog‘liqni saqlash, turizm va sport, jamoat ishlari va boshqa xizmat turlari. Ular o‘zlariga yoqadigan sohalardan 1–2 turini tanlab, ularni amaliy mashg‘ulotlarda o‘zlashtirish imkoniga ega bo‘ladilar.

Ko‘nikmalar: Zamonaviy xizmat ko‘rsatish sohalarida turli faoliyatlarda qatnashish orqali talabalarda xizmat ko‘rsatish madaniyatiga munosabat, jamoat faoliyatida ijodiy yondashuv shakllanadi. Bu ularda xizmatga ehtiyotkorlik bilan munosabat va mehnatga qiziqish uyg‘otadi.

8: Jamoat xizmati va volontyorlik

Mazmuni: Maktab va jamoat uchun foydali bo‘lgan 1–2 turdagi jamoat xizmati va volontyorlik faoliyatlarida ishtirok etish. Bu faoliyatlarda talabalar o‘z bilim va

ko'nikmalaridan foydalanib, turli mahsulotlarni yaratish yoki boshqalarga yordam berish orqali jamoatga hissa qo'shadilar.

Ko'nikmalar: Maktab va jamoatda jamoat xizmati va volontyorlik faoliyatlarining ahamiyatini tushunish. O'quvchilarda xizmat ko'rsatish hissini shakllantirish, jamoat manfaatlariga ishlash va boshqalarga yordam berishga qiziqish uyg'otish. Ularda mehnatni qadrlash va uning ijtimoiy ahamiyatini tushunish shakllanadi.

(5–6-sinflar)

1: Tartibga solish va yig'ishtirish

Mazmuni: Shaxsiy o'quv va turmush buyumlarini tozalash, to'g'ri saqlash va ulardan samarali foydalanish. Kiyim-kechak, kitoblar, o'yinchoqlar kabi buyumlarni to'g'ri joylashtirish va ularni aniq bir tartibda saqlash. Talabalarda shaxsiy buyumlarga e'tibor berish va ularni saqlashga mas'uliyatni shakllantirish.

Ko'nikmalar: Buyumlarni to'g'ri tartibga solish va ularni to'g'ri joylashtirish. Uy va maktabdagi joylar va atrof-muhitni tozalikda saqlash, har bir buyumning joyi va ahamiyatini tushunish.

2: Pazandachilik

Mazmuni: Ovqat tayyorlashda oddiy usullarni qo'llash, masalan, qaynatish, qovurish va pishirish. Turli xil sabzavot va go'shtli taomlar tayyorlash, parhezli va sog'lom ovqatlar haqida ma'lumot berish. Talabalarni turli taomlarni tayyorlash jarayoni bilan tanishtirish.

Ko'nikmalar: Turli ovqatlar tayyorlash jarayonini bajarish va oziq-ovqat mahsulotlari bilan ishlash qobiliyatini oshirish. Sog'lom ovqatlanishning ahamiyatini tushunish.

3: Maishiy jihozlardan foydalanish va ularni saqlash

Mazmuni: Maishiy elektr jihozlarining foydalanish imkoniyatlarini tushunish va ularga to'g'ri xizmat ko'rsatish. Bunda kir yuvish mashinasi, televizor, changyutgich, mikrovolnovka kabi maishiy texnikalarni to'g'ri qo'llashga urg'u beriladi. Har bir jihoz uchun xavfsizlik qoidalariga rioya qilish muhimdir.

Ko'nikmalar: Maishiy jihozlarni to'g'ri qo'llash va ularning funksiyalarini anglash. Mehnatga bo'lgan munosabatni yaxshilash, jihozlarni ehtiyot qilish, to'g'ri tanlash va ularni samarali qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish.

Vazifa guruhi 4: Qishloq xo'jaligi ish faoliyati

Mazmuni: Sabzavotlar, gullar, meva daraxtlari yoki parrandachilik kabi qishloq xo'jaligi faoliyatlarida ishtirok etish. Talabalarda qishloq xo'jaligiga nisbatan qiziqish uyg'otish va ularni tabiatga bo'lgan hurmat bilan munosabatda bo'lishga o'rgatish.

Ko'nikmalar: Sabzavot yetishtirish, hayvonlarni boqish yoki parvarishlash bo'yicha ko'nikmalarni rivojlantirish. Tabiatga, mehnatga va yerga hurmat hissini shakllantirish.

5: An'anaviy hunarmandchilik ishlari

Mazmuni: An'anaviy hunarmandchilik loyihalaridan 1–2 turini tanlash, masalan, keramika, qog'oz san'ati, mato ishlash, to'quvchilik, naqsh tushirish, yog'och o'ymakorligi, terini ishlash. Hunarmandchilikning asosiy usullarini va uning tarixini o'rganish orqali talabalarni qadriyatlarga hurmat bilan munosabatda bo'lishga o'rgatish.

Ko'nikmalar: Qo'l mehnati orqali hunarmandchilik ko'nikmalarini shakllantirish. An'anaviy san'atning qadrini tushunish, ijodiy fikrlash va mehnatga bo'lgan qiziqishni oshirish.

6: Sanoat ishlab chiqarish faoliyati

Mazmuni: Sanoat ishlab chiqarish faoliyatiga oid 1–2 turdagi loyihalarni tanlash, masalan, yog'och ishlari, metall ishlash, elektronika. Talabalarni sanoat jarayonlari va ishlab chiqarish texnologiyalari bilan tanishtirish.

Ko'nikmalar: Sanoat ishlab chiqarishi loyihalarini bajarish uchun asbob-uskunalar va texnikalarni ishlatishni o'rganish. Buyumlarning modellarini va turli hil sanoat jarayonlarini tushunish orqali talabalarda mehnatga bo'lgan qiziqish va ijodkorlik qobiliyatlari shakllanadi. Ularda ishga nisbatan mas'uliyat va mehnat madaniyati shakllantiriladi.

7: Yangi texnologiyalarni tajriba qilish va qo'llash

Mazmuni: Yangi texnologiyalardan 1–2 turini tanlab, masalan, 3D printerlar, lazerli kesish texnikasi, aqlli texnologiyalar yordamida amaliyotlar o'tkazish. Bu

jarayonda talabalar yangi texnologiyalar bilan tanishib, ularning asosiy qoidalarini va qo'llash yo'llarini o'rganadilar. Zamonaviy texnologiyalar orqali mahsulot yaratish va innovatsiyaga intilish kabi ko'nikmalarni rivojlantirish.

Ko'nikmalar: Yangi texnologiyalarning qo'llanish usullarini o'rganish, ulardan foydalanish ko'nikmasini oshirish. Yangi texnologiyalarni qo'llash orqali iqtisodiy manfaatlarni yaxshilash, innovatsiyaga bo'lgan qiziqish va ularni jamiyat manfaatiga xizmat qilish uchun qo'llashga intilish shakllanadi.

8: Zamonaviy xizmat ko'rsatish sohasi

Mazmuni: Talabalarning yosh xususiyatlari va kundalik ehtiyojlariga mos ravishda zamonaviy xizmat ko'rsatish faoliyatida qatnashish. Bu jamoat transportlari, maishiy texnika, sog'liqni saqlash, ta'lim, oziq-ovqat xizmatlari va boshqa sohalarni o'z ichiga oladi. Shuningdek, talabalarga xizmat ko'rsatish sohalaridagi turli jarayonlarni tushuntirish.

Ko'nikmalar: Zamonaviy xizmat ko'rsatish sohalaridagi turli jarayonlarni tushunish, xizmat ko'rsatish madaniyati va mehnat madaniyati bilan tanishish. Talabalarda xizmat ko'rsatishga nisbatan ijobiy munosabat shakllanadi.

9: Jamoat xizmati va volontyorlik xizmati

Mazmuni: Jamoat xizmati va volontyorlik faoliyatlaridan 1–2 turida ishtirok etish. Masalan, atrof-muhitni obodonlashtirish, sog'liqni saqlashda yordam berish, mahalliy aholini turli xizmatlar bilan ta'minlash kabi faoliyatlarda qatnashish.

Ko'nikmalar: Jamoat xizmati va volontyorlik faoliyatining muhim jihatlarini tushunish, ularda tashkil qilish, rejalashtirish, amalga oshirish va tahlil qilish ko'nikmalarini shakllantirish.

(7–9-sinflar)

1: Tartibga solish va yig'ishtirish

Mazmuni: Uyda va maktabdagi shaxsiy va umumiy buyumlarni to'g'ri saqlash va ularni tartibga solish usullarini qo'llash. Turli hududlar va vazifalarni mustaqil ravishda tartibga keltirish, rejalashtirish va ularni samarali amalga oshirish. Har bir joyning tozaligini ta'minlash va uni tartibli saqlash.

Ko'nikmalar: Uy va maktabdagi joylarni tartibga solish, rejalashtirish va boshqarish qobiliyatini oshirish. Shaxsiy joylar va umumiy joylarda mas'uliyatli munosabatni rivojlantirish, mehnatning ahamiyati va tartibga solish qadriyatini anglash.

2: Pazandachilik

Mazmuni: Oila a'zolarining sog'lig'i va oziqlanish ehtiyojlarini inobatga olgan holda kundalik ovqatlar tayyorlash. To'g'ri ovqatlanish madaniyatini shakllantirish, taomlar va ularning sog'liqqa ta'siri haqida tushuncha berish.

Ko'nikmalar: Sog'lom ovqatlanish va kundalik turmushda ovqat tayyorlash ko'nikmalarini rivojlantirish. Oila a'zolari uchun taomlar tayyorlash orqali sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash.

3: Maishiy jihozlardan foydalanish va ularni saqlash

Mazmuni: Maishiy elektr asboblarning tuzilishi, ishlash prinsiplari va ularga xizmat ko'rsatish usullarini tushunish. Turli asboblarni, masalan, konditsioner, muzlatgich, idish yuvish mashinasi va boshqalarni to'g'ri qo'llash, tozalash va ularni asrash ko'nikmalarini shakllantirish.

Ko'nikmalar: Maishiy asboblarni ishlatish va ularga xizmat ko'rsatish bo'yicha asosiy bilimlarni o'zlashtirish, xavfsizlik qoidalariga rioya qilish. Asboblardan samarali foydalanish va ularning ishlash muddatini uzaytirish uchun to'g'ri xizmat ko'rsatish ko'nikmalarini rivojlantirish.

4: Qishloq xo'jaligi mehnati

Mazmuni: Hududga mos bo'lgan ekinlarni yetishtirish, parvarishlash va chorvachilik faoliyatlarini amalga oshirish. 1–2 xil ekin yoki hayvonlarni tanlab, qishloq xo'jaligi faoliyatini o'rganish, masalan, meva va sabzavot yetishtirish, chorvachilik, tuxumchilik va boshqa shu kabi faoliyatlar. Qishloq xo'jaligi madaniyati, xavfsizlik qoidalarini va tabiat bilan bog'liq bilimlarni shakllantirish.

Ko'nikmalar: Ekin va chorvachilik qoidalariga amal qilish, tabiatni muhofaza qilish. Qishloq xo'jaligi mehnatiga bo'lgan qiziqishni oshirish va undagi muammolarni tushunish. Talabalarni mehnat jarayonlariga, oziq-ovqat xavfsizligiga va iqtisodiy foydaga qiziqtirish.

5: An'anaviy hunarmandchilik ishlari

Mazmuni: An'anaviy hunarmandchilik loyihalaridan 1–2 xil turini tanlash, masalan, keramika, qog'oz san'ati, mato ishlash, to'quvchilik, naqsh tushirish, yog'och o'ymakorligi, terini ishlash. Asosiy hunarmandchilik uslublari va ularning tarixini o'rganish orqali talabalarni qadriyatlarga hurmat bilan munosabatda bo'lishga o'rgatish.

Ko'nikmalar: Qo'l mehnati orqali hunarmandchilik ko'nikmalarini shakllantirish. An'anaviy san'atning qadrini tushunish, ijodiy fikrlash va mehnatga bo'lgan qiziqishni oshirish.

6: Sanoat ishlab chiqarish faoliyati

Mazmuni: Sanoat ishlab chiqarishda qo'llaniladigan loyihalardan 1–2 turini tanlash, masalan, yog'och, metall, elektronika, to'qimachilik, kiyim-kechak ishlab chiqarish, mato ishlash. Sanoat ishlab chiqarish jarayonini o'rganish, shu jumladan asbob-uskunalarini to'g'ri qo'llash va ishlab chiqarish jarayonida xavfsizlik talablariga rioya qilish. Buyumlar ishlab chiqarishni rejalashtirish, tashkil qilish, tashkil etish va uning samaradorligini oshirishga urg'u berish.

Ko'nikmalar: Sanoat ishlab chiqarish loyihalarini bajarish uchun zarur bo'lgan asosiy ko'nikmalarni, asbob-uskunalar va texnikalarni ishlatishni o'rganish. Buyumlarning modellarini va turli sanoat jarayonlarini tushunish orqali talabalarda mehnatga bo'lgan qiziqish va ijodkorlik qobiliyatlari shakllanadi. Ularda ishga nisbatan mas'uliyat va mehnat madaniyati shakllantiriladi.

7: Yangi texnologiyalarni tajriba qilish va qo'llash

Mazmuni: Yangi texnologiyalardan 1–2 turini tanlash, masalan, 3D printerlar, lazerli kesish texnikasi, aqlli boshqaruv texnologiyalari, ma'lumotlarni qayta ishlash texnologiyalari, metallarni lazerda ishlash kabi faoliyatlarda ishtirok etish va ularni qo'llashni o'rganish. Yangi texnologiyalarning asosiy ishlash prinsiplarini o'rganish, ulardan mahsulot yaratishda samarali foydalanish, ishlab chiqarish jarayonini yaxshilashga yordam beradi.

Ko'nikmalar: Yangi texnologiyalarni qo'llash orqali mehnat samaradorligini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash va muammolarni hal qilishga ijodiy yondashuvni rivojlantirish. Talabalarda yangi texnologiyalarni o'rganish va qo'llash orqali innovatsion tafakkur va muammolarga ijodiy yondashuv shakllanadi.

8: Zamonaviy xizmat ko'rsatish sohasidagi mehnat

Mazmuni: Talabalarning yosh xususiyatlariga va kundalik hayotga asosan, ularga qiziqarli bo'lgan zamonaviy xizmat ko'rsatish sohalaridagi faoliyat turlarini tanlash. Masalan, axborotni boshqarish, maktab axborot tizimlari uchun zamonaviy ma'lumotlar bazasini yaratish, yoki talabalarning axborot xavfsizligi va shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish. Mazkur xizmatlar orqali ularda ijodiy tafakkurni va mas'uliyatli mehnatga bo'lgan munosabatni shakllantirish.

Ko'nikmalar: Zamonaviy xizmat ko'rsatish sohasidagi talablarni va ularni bajarish uchun zarur bo'lgan malaka va ko'nikmalarni tushunish. Zamonaviy mehnat sharoitida xizmat ko'rsatish madaniyati, xavfsizlik, ijtimoiy mas'uliyat hissini rivojlantirish.

9: Jamoat xizmati va volontyorlik

Mazmuni: Talabalarga jamoat xizmati va volontyorlik loyihalarida qatnashish imkonini yaratish.

Ko'nikmalar: Jamoat xizmati orqali boshqalarga yordam berish qobiliyatini rivojlantirish. Jamoat xizmatiga bo'lgan ijobiy munosabat, mas'uliyat va yordam berishga hurmat uyg'otish.

Xulosa, Xitoy umumta'lim tizimida o'quvchilarni nafaqat ilmiy bilimlarga, balki ijtimoiy va madaniy qadriyatlarni o'rganishga ham yo'naltirishga alohida e'tibor qaratiladi. Bu orqali o'quvchilarni jamiyatda muvaffaqiyatli yashash va ishlashga tayyorlashadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 11.05.2022 yildagi "2022 — 2026-yillarda maktab ta'limini rivojlantirish bo'yicha milliy dasturni tasdiqlash to'g'risida" PF-134-sonli Farmoni.

2. N.Utayeva. Talabalarda mantiqiy fikrlashni shakllantirishning pedagogik shartlari. «Raqamli texnologiyalar davrida tillarni intensiv o'qitishning

psixologikpedagogik jihatlarini» respublika ilmiy-amaliy anjumani.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7994085>. 2023 y. 427-429-b.

3. Xitoy Respublikasi Milliy o'quv dasturi. 2021 yilda tahrirlangan.
<https://www.naer.edu.tw/upload/1/16/doc/288/>